

BÉKÉSI ÚJSÁG

Roma Oldal

Tanulni és tanulni

Nyelvtanárként ragadtam most tollat, bár több minőségben is megtehettem volna, hogy leírom gondolataimat a békési cigányságról. Éppen a tegnapi lapon voltam Párizsban, no nem Franciaországban, hanem a békési cigányság egyik nagy lakóövezetében. Sok gyerekkel találkoztam, akik talán az egyik napon az én kezem alatt is fognak tanulni. Pontosabban jó lenne, mert én középiskolai tanárnak tanultam, ezért aztán nem általános iskolában fogok dolgozni. A cigányság számára a felemelkedés útja a tanulás, a képzés, és ez szilárd meggyőződés. Mert manapság a munkaerőpiacra csak úgy lehet betörni, ha az embernek van papír a kezében, és ebben a nyelvtudásnak nagy szerepe van. A cigány gyerekek szüleinek nagy a felelőssége. El kell beszélgetniük a szülőkkel, meg kell értetni velük, ha a nem akarják gétőlétre, segédmunkára kárkoztatni gyermekeiket, kemény munkára kell sarkallniuk őket, hogy minél jobb tanulmányi eredményt érjenek el először az általános iskolában, aztán a középiskolában. Szeretnék minél több cigány polgártársammal találkozni a gimnáziumok ballagási tablóján, szerezzenek érettségit, szakmai képzést. Az elkövetkező évek nagy feladata még a cigány értelmiség kinevelése. Mert igenis joguk van a saját értelmiségre, Önök semmivel sem rosszabbak vagy butábbak a magyaroknál, csak éppen a bozzaállással van baj. A visszahúzó erőt le kell küzdeni, bátortást kell adni a tehetséges diákoknak. És ebben csak Önök, a felnőttek lehetnek partnerek. A tanárt nem leszidni, bántani, megfenyegetni kell, hanem partnernek kell tekinteni, mert bígyék el, a tanítás-tanulás közös érdekünk. A tehetséges gyerekek számára ott van a felemelkedés, az ösztöndíj, a felkarolás lehetősége. Csak élni kell vele, ebben többen partnerek vagyunk a többségi társadalom részéről.

Mucsi András, nyelvtanár

Rossz útra visz a kisebbségi törvény

A CIGÁNYSÁG TÖBBSÉGE ELUTASÍTTJA A NÉVJEGYZÉKBE VALÓ JELENTKEZÉST

Elhibázott, kihalásra ítélt rendszernek nevezte Horváth Aladár a kisebbségi törvény módosítását. A Roma Polgárjogi Alapítvány vezetője a kisebbségi civil szervezetek erősödése mellett érvelt azon a békési megbeszélésen, ahol megyei roma vezetőkkel találkozott.

– A cigányság óztkodik attól, hogy névjegyzékbe vétesse magát – hangsúlyozta, majd hozzátette: az előző kisebbségi törvénnyel is sikerült rosszat alkotni. Horváth Aladár arra is felhívta a figyelmet, hogy a jogszabály súlyos aránytalanságokat hordoz magában. Valahol harmincan, másutt több százan hoznak létre egy kisebbségi önkormányzatot, hasonló pénzügyi támogatás mellett.

A polgárjogi alapítvány vezetője kifejtette, mindezek ellenére is több tízezer roma regisztráltta magát a névjegyzékbe és mintegy ezer településen lesz cigány kisebbségi önkormányzat.

Horváth Aladár Surman Lászlóval, az OCÓ képviselőjével, és Lakatos Gyulával a Roma Oldal szerkesztőjével beszélgetett Békésen

Értelmes jó célokot megvalósító CKÖ-re továbbra is szükség lesz, de szerepüket fokozatosan konkrét problémákra specializáló civil szervezeteknek kell majd átvenniük – érvelt.

Elmondta azt is, hogy tudnak a térségben élő cigányság problémáiról.

– Olyan összetett válságkezelő programokra van szükség, amelyek egyaránt enyhítik a legnagyobb problémákat, így megoldást adnak az iskolázottsággal, a tanulással és a munkanélküliséggel fellépő gondokra – elemzte a körülményeket.

A Zsinóros Házban megtartott találkozó kapcsán kiemelte, hogy mindenképpen örömtelien tartja, hogy egyeztetni tudott a cigányságot érintő legfontosabb kérdésekről, illetve a kisebbségi önkormányzati választás előkészületeiről a megyei cigány vezetőkkel.

Lakodalom volt a mi utcánkban, férjhez ment a Budaiék lánya

Minden idők egyik legnagyobb roma lagziját tartották a közelmúltban Békésen. A Budai Klaudia és a sarkadi Kovács Béla házasságát ünneplő többszáz fős lakodalmi menet néhány perc erejéig még a forgalmat is leállította a Mezőberény felé vezető úton. A hivatalos ceremónia után a násznép autóbusszal és gépkocsikon utazott át Mezőberénybe, ahol elkezdődhetett a hajnalig tartó kiváló, hangulatú multság. Az ünnepi menü is önmagáért beszélt, tyúkhúsleves csigatésztával, marhapörkölt galuskával, sült tyúk, rántott szelet petrezselymes burgonyával és persze torta került az asztalokra.

Jóban-rosszban mindig együtt

ROMA NÉPI SZOKÁSOK A HÁZASSÁGBAN

A romáknál a házasságkötés előtti udvarlás nem volt fontos. Az udvarlás csak az ismeretség terjedt. A vőlegény (kérő) elment a lányos házhoz, de nem a lánnyal beszélt, hanem az apával, idősebb fiútestvérrel. A lányt kikérni az apától kellett. Ha a lányt nem adták, akkor volt a szöktetés. Ezt többnyire a fiatalok megbeszélték előre. A lányszöktetés okai lehetett, hogy a fiú nem tettett a családnak, más fajtájú, élehetetlen, iszákos, gyereke volt, rosszhiszemű, verekedős stb.

Ha a lány egyedül szöktik a legényhez, az lugnyára. Ez szegyen a lány családjára nézve. A sátoros cigányoknál kiskoruktól fogva együtt nőttek fel a fiatalok, és a

költségét. Ebből aztán többnyire bonyodalmak is keletkeztek. A romák a házastársi hűséget igen komolyan vették (képünkön a Római házaspár). A házasságtörés meglehetősen ritka volt. A cigányok igen szenvedélyesek, a hűtlen asszonyt viszont szigorúan büntették. A házassággal kapcsolatos babonák: A férfi díszje a nagy bajusz. Ha levágja, tekintélylen esik csorba. A nők nagy hajjal szépek. Ha levágatja őket, szerencsétlenség kíséri utukat. Házaspároknál a háziállatok fejét nem eszik meg, mert akkor egymás fejét ennék meg. A többször férjhez

nőt nem szívesen veszik fel a kocsi-ra, mert szerencsétlenséget hoz rájuk stb. A cigányok vándorol-

szülők már akkor egymásnak szánták őket. (Ez indiai szokás) Templomi esküvő nem volt, a legöregebb cigány adta őket össze, illetve a cigányvajda. Nagy készülődés előzte meg a lakodalmakat, ami több napig is eltarthatott. Viszont baj volt ha a lányt szűzként szánták férjhez adni, de kiderült, hogy nem az. Akkor a lány apjának vissza kellett térítenie a lakodalom összes

tak, értéktárgyakat nem vihettek magukkal, csak olyanokat, amelyek kis helyen elférnek. Ilyen az ezüst, az arany tárgyak. Ezek általában ládában voltak, a kocsi ülése alatt fértek el. A láda lakattal volt ellátva, a kulcs a családfő nyakában lógott. Az arany és ezüst tárgyak egy kendőbe voltak becsavarva. Gondosan elrejtve a kíváncsi szemek elől.

Lakatos Gyula

„Azonos értékű emberek, azonos értékű megítélése”

A Horváth család nehéz körülmények közt él a Szabadkai utcában. Lakásuk igen rossz állapotban van. Problémájukat már több helyen és fórumon jelezték, eredménytelenül. Izsó Gábor a probléma halatán kereste fel a családot s hallgatta meg gondjaikat.

A látogatás után elmondta, hogy ma a szociálpolitika előtt álló egyik legnagyobb kihívás: megállítani a rossz helyzetek tartóssá válását, megoldást találni arra, hogy a reménytelennek látszó élethelyzetekből is legyen kiút.

– Nem az a legnagyobb baj, ha átmenetileg nehézségek merülnek fel, hanem az, ha nem látszik az alagút vége. Ezért is ítélem meg annyira pesszimistán a nők esélyegyenlőségének kérdését, mert itt sem látok régóta semmiféle pozitív előrelépést. Hasonlóan rossz az a lakáskörülmények és a jövedelemviszonyok – hangsúlyozta Izsó.

– Kiemelten súlyos problémának ítélem meg a külső utcák helyzetét is, mert ott a szociális, társadalmi és gazdasági hátrá-

nyok együttes jelenléte tartós válságot okoz. A szociálpolitikai reformnak városunkban is kiemelt figyelmet kell szentelnie a romák

helyzetének javítására. Lényegében igazak azok a kritikák, amelyek szerint alig történt előrelépés a romák élethelyzetének javítása terén az elmúlt 15 évben. Ez ugyanúgy vonatkozik Békésre mint az ország több tájára.

– fogalmazott.

Végezetül elmondta, hogy lehetőségeihez mérten megpróbálja megvizsgálni a család problémáját.

Mindenkit azonos értékű emberként kell kezelni és azonos módon kell megítélni. Ez alapkövetelmény – szögezte le igen határozottan Izsó Gábor.

Lakatos Gyula

„Városunkban is kiemelt figyelmet kell szentelni a romák helyzetének javítására.”

Képzési lehetőség!

Amennyiben nem fejezte be általános iskolai tanulmányait, de elvégezte a 6. illetve a 7. osztályt és most szívesen megszerezne az alapfokú iskolai végzettséget igazoló bizonyítványt, akkor a következő címen és telefonszámon érdeklődhet:

Békés Megyei Munkaügyi központ
Békési Kirendeltsége
Békés, Múzeum köz.
Ügyintéző: Bellusné Horváth Csilla,
Tel:06-66/411-977

„Momentum art”

Békés városban ma kb. 1800-2000 cigány ember él, ebből kb. 40% még tizenhét éves aluli. A város lakosságának kb. 8-10%-a. Békés megye más településein hasonlóak az arányok, így Mezőberényben kb. 1400-1500 (10-11%), míg Dobocon 400-500 fő (10%), Köröstarcsa viszonylatában már 60 fő felett számolhatunk. Vizsgálatok szerint a magyarországi cigányok helyzete az utóbbi években sokat romlott.

Tényként került megállapításra, hogy több mint két harmaduk szegregált környezetben él (perifériára szorítva, zsáktelepüléseken). A roma háztartásokban az egy főre eső jövedelem 2001-ben csak minimálisan volt több mint a nem roma családoknál az egy főre eső jövedelem fele! Mind az oktatás mind a lakhatás és a foglalkoztatással kapcsolatban rengeteg a tennivalónk, az

egészségügyi helyzet mind ezek összességében válik láthatóvá. Az elhalálozás tekintetében 10 évvel rövidebb ideig élnek a cigányok, mint a nem cigányok.

Nos, mi a megoldás? Hogyan tovább? Sokaknak fontos, megválaszolóra váró kérdések ezek, mások nem akarnak, rettegnek a "darázsészekbe" nyúlni. Vannak, akik önzetlenül akarnak tenni (igaz, ez ma már nem divat), és persze vannak, akik (etno) biznisszt látnak mások szenvedésében. Egy biztos, a megválaszolatlan kérdések halmozódnak, a feszültség nő. Gond van! De kinek vagy kiknek a gondja ez? Össztársadalmi kalamajkában fetrengünk. Keressük a felelősöket, s másokra mutatunk, magunkra nem is gondolunk? Csak mondjuk, hogy gond van, baj van, nem jó... nos, mi a megoldás? Hogyan tovább? Kezdőd-

jön el végre a közös gondolkodás, emelkedjünk felül a politika tudományán, s végre valamiben értsünk már egyet! Értsük meg, hogy a romák egyre nehezedő sorsa közös, össztársadalmi ügy, s nem pedig a „nagy politika” játékszere. Persze tudomásul kell vennünk azt is, hogy a nehéz sorsú cigányság nem használható fel arra, hogy egyes személyek ambíciójától túlfűtve önmegvalósításának áldozatává váljon. Túl sokat láttunk már ilyet!

Igen! Együttgondolkodás, összefogás, települési és kistérségi, megyei és országos szinten. Közös akarat (!), cselekvési programok kidolgozása. A közös probléma (!) megoldásán közösen kell dolgoznunk! Romák és nem romák együtt! Meg kell fogalmaznunk azt az irányt, mely végre valóban egy szebb jövőbe mutat. Surman László

Kishírek a roma világból

KÉPZÉS A ZSINÓROSBAN

10 fő többségében roma származású fiatal vett részt a közmunka programmal egybekötött, Kulcs képesség fejlesztő tréningen a Zsinóros közösségi házban Békésen.

A SZEGÉNYSÉGBŐL ERED A BŰN

Második alkalommal szerveztek bűnmegelőzési és rendvédelmi konferenciát a halasi cigány közösségi házban. A meghívott előadók szerint fontos az ilyen párbeszéd, mert ezáltal is erősödhet a különböző szervezetek és romák közötti együttműködés.

NYILVÁNOSSÁGRA HOZHATJÁK

A diszkrimináció visszaszorítását segítheti a munkaügyi szabályok módosítása. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság (EBH) minden,

foglalkoztatással kapcsolatban jogerősen elmarasztalt cég nevét, adatait nyilvánosságra hozná egy törvény módosítási javaslat szerint.

NE ÖLJÉK EGYMÁST

A kisebbségi önkormányzati választás első, kiemelten fontos szakasza zárult le július 15-én. E napig kérhették felvételüket a kisebbségi választói jegyzékbe azok a magyar állampolgárok, akik valamely magyarországi nemzeti vagy etnikai kisebbség tagjainak vallják magukat. Ők azok, akik részt vehetnek október 1-jén a kisebbségi önkormányzati választáson.

TÖBB ROMÁT A HADSEREGBE!

A hadsereget népszerűsítik a roma fiatalok körében abban a túlélettáborban, ahol hátrányos helyzetű fiúkat és lányokat vetnek különböző próbatételek alá.

A magyar honvédségben 4 és 8 százalék közé teszik a roma származású katonák számát, de szeretnék ezt az arányt növelni.

TÜNTETTEK

A roma zenészek azt akarják elérni, hogy a tevékenységüket ismerjék el szakmaként és jusson el hozzájuk az a kormányprogramban szereplő háromszázmillió forint, amelyet szerintük eddig csak egy szűk, kiváltságos réteg kapott meg

INTERNETEN A CIGÁNYZENEKAR

A 100 Tagú Cigányzenekar Országos Kulturális és Közművelődési Egyesület és a RomNet Média Alapítvány gondozásában már olvasható a zenészek internetes honlapja a www.100tagu.hu címen. Az egyesület közleménye szerint céljuk a honlappal az, hogy átfogó ismereteket nyújtson az

érdeklődőknek az együttes 20 éves múltjáról, és programjairól. Fölléptek szinte valamennyi kontinensen és eddig több mint ezer koncertet adtak az elmúlt két évtizedben.

ÉRETTSÉGIT ADÓ KÉPZÉS

A Budakalászi Gimnázium békési kihelyezett tagozata ismét lehetőséget biztosít érettségit adó képzés megkezdésére. Főként roma származásúak és 17 évnél idősebbek jelentkezhetnek az esti tagozatra Surman Lászlónál a 06-30-415-9770, számon, vagy a Békési Újság szerkesztőségében (Békés Ady u 1 sz.) Lakatos Gyulánál.

RÓZSASZÍNŰ A VILÁG...

Cigánynak lenni nem könnyű. Százból 10-15 tud munkát vállalni. Ha hozzávesszük mindazokat, akik ugyanilyen nyomorban élnek, akkor legalább 1,5 millió embernek jut ez osztályrészül...

Berényi Romanap

A hangulatfelelős Farkas Károly és zenésztársa Reszelő Rudolf

A mezőberényi kisebbségi önkormányzat idén is megrendezte a már hagyományos roma kisebbségi napot. A rendezvénynek a Ring Söröző adott otthont az üzletvezető, Karácsony Ádám jóvoltából. A program keretén belül több békési hagyományörző csoport is fellépett. Közel 150 főből álló lelkesen mulató közönséget szórakoztattak.

Városunkban előreláthatólag augusztusban kerül megrendezésre a kétnapos roma rendezvény. Lakatos Gyula